

ADAPTACIÓ

(O COM SOBREVIVRE A LA CRISI EDITORIAL)

Josep Armentano
Núria Rivera

STORYLINE

La crisi editorial i la era tecnològica han obligat a llibreries i editorials a adaptar-se per sobreviure.

DECÀLEG

- Qui*: Les llibreries
- Què*: S'adapten en moments de crisi per poder seguir endavant.
- On*: Barcelona.
- Quan*: Juancho Pons anuncia el final de la crisi editorial a finals de 2016.
- Perquè*: informar i fer revisió dels fets per a tancar aquest període.
- Fora de camp*: Els escriptors. La competència creixent en activitats d'oci.
- Impacte*: alleujarà els dubtes que quedaven sobre si les editorials podien afrontar la crisi.
- Títol*: *Adaptació (o com sobreviure a la crisi editorial)*.
- Originalitat*: S'ha parlat poc de la recent recuperació del sector.
- Capacitat producció*: Visitem llibreries que son referents en les seves respectives àrees.
- Proximitat i universalitat*: Parlem del problema de les llibres a nivell nacional i autonòmic però la crisi econòmica ha sigut mundial i es molt possible que en altres bandes del món hagin viscut aquesta situació o pitjor.

SINOPSI

Amb l'inici de la crisi econòmica mundial i la sortida al mercat dels *E-books* va començar també la crisi editorial. Les llibreries s'han vist obligades a fer canvis tant a nivell de gestió com de serveis. És important per a les llibreries estar especialitzades en àrees concretes o, en tot cas, oferir tallers, xerrades, presentacions, servei de cafeteria entre altres. Han d'adaptar-se a les noves demandes així com oferir versions digitals dels exemplars. La crisi ha durat gairebé deu anys fins a arribar un punt en què les llibreries i la venda d'exemplars digitals s'han recuperat i equilibrat arribant a un estat de convergència i coexistència de mitjans i no a la desaparició del format en paper com molts creien.

PLA DE RODATGE

Rodatge de plans recursos i entrevistes : 2 dies

Rodatge veu en off: 1 dia.

TRIA DE TEMA

Per a triar el tema ens vam inspirar buscant tendències al sector d'oci a la ciutat. Va ser així com vàrem arribar al món de les cafeteries de concepte i les pop-up, que tenen molt bona a rebuda al Japó; ja poden ser cafeteries efímeres aprofitant vagons buits de metro o cafeteries on hi ha cambrers que es comporten d'una certa manera... A Japó és on van explotar les cafeteries de gats. Des d'un prisma diferent, Espai de Gats era una cafeteria a

Barcelona que sorgia per a promocionar un refugi d'animals. Va ser així com vam trobar el tema del nostre "vídeo mut" per a Comunicació a la Xarxa. Després de destriar algunes idees, vam voler seguir la tònica de les cafeteries que creen tendència en el nostre reportatge. Vam sentir predilecció per les que tenien llibreria, tot i que vam descobrir que la cafeteria era l'accessori de la llibreria i no a l'inrevés.

La nostra investigació parteix de demanar-se què ha impulsat l'aparició d'aquests establiments híbrids. És d'aquesta manera com descobrim els efectes de la crisi econòmica global, i comencem a buscar models sostenibles de llibreria, sovint apareguts abans de la recessió econòmica. També hem hagut d'investigar el sector editorial, la qual cosa ens ha proveït de xifres i números que ens han permès fer un seguiment de l'evolució dels fets, i hem conegut al gran antagonista del mercat: el llibre electrònic.

I si bé la crisi ha remès sense fer gaire soroll, aquesta ha propiciat l'adaptació, la reinvençió i professionalització de les nostres llibreries de referència, començant per la +Bernat, el primer establiment de Barcelona que va posar una cafeteria al costat dels llibres com a resposta ràpida a la crisi. El nostre reportatge és doncs, una retrospectiva de la crisi, que guanya d'interès noticiós amb les declaracions recents de Juancho Pons sobre la revifada --sembla que definitiva-- del mercat del llibre.

ESTRUCTURA GUIÓ

Lluny de fer una llista de llibreries que ofereixen serveis estranys, hem decidit elaborar un guió que tingui l'estructura de problema-anàlisi-solució. No és expositiu, començant per una tesi que es desenvolupa, si no que segueix una narració dels fets.

1. Crisi editorial i què la provoca.
2. Postura de les llibreries respecte a la crisi.
3. Resolució.

A la part final hi trobem el *Tie-Up* amb l'actualitat i finalment una reflexió que hem basat en el pensament d'Umberto Eco. Comptem a més amb cinc entrevistes, quatre amb les llibreries que hem agafat de mostra (dues són cafeteries llibreries, dues són llibreries especialitzades) i una amb un expert. En el nostre cas, vam trobar que Jorge Franganillo va escriure articles sobre l'arribada de l'Ebook quan va començar la crisi.

DECISIONS ESTÈTIQUES I TÈCNIQUES

Com que sabem que el nostre reportatge no involucra acció ni és la crònica de cap esdeveniment, sinó que més aviat és una descripció de les llibreries i una conversa amb els agents implicats, donem molta importància als plans recursos i inserts. Hem volgut fer els nostres propis per a què s'adequessin el més possible i hem intentat que s'adaptessin a allò que deia el narrador. Juguem amb les imatges com en el cas de portades de llibre on es llegeix "Algo va mal" o "la vida continua".

Les parts d'ordinador estan preses amb el programari gratuït "IceCream". Els titulars de diari per internet presenten els problemes en escala ascendent. Hem intentat ser exhaustius i posar totes les pràctiques de lectura que es veuen, fins i tot el mòbil, capturar imatges de tendes pirates i legals. Les imatges són de les llibreries que visitem. La gravació és a mà alçada per remarcar que hem estat en aquests llocs com a visitants. Afegim un diagrama de sectors que hem fet per a l'ocasió per a il·lustrar les dades.

PREGUIÓ

1.

V.O.:

Al 2007, amb l'inici de la crisi econòmica mundial provocada per la fallida de Lehman Brothers, es va iniciar també una gran crisi editorial en la que es va produir una caiguda del 40% en beneficis del sector. Al 2012, l'IVA pujava al 21% fent de la lectura un luxe, només un any després de l'arribada de l'Ebook a Espanya.

2.

Al metro, un noi porta llibres sota el braç. Lectora amb llibre electrònic a un parc. Mans exploren la botiga digital d'un Ebook.

V.O.:

El llibre electrònic va incorporar-se al mercat entrant en competència amb el format analògic.

3.

(entrevista Jorge Franganillo: Possibilitats dels ebooks respecte a el llibre tradicional)

4.

Gràfic sectorial, sobre plans recurs. En un ordinador descarregant un pdf, executant un pdf en un terminal mòbil.

V.O.:

Amb tot, els E-books no deixen de tenir una part negativa. Segons les estadístiques de la Federació de Gremis d'Editors un 59% del total de la població llegeix. Un 58% d'aquests lectors prefereixen el format digital i d'aquests només el 32% paga legalment per les descàrregues. Els editors no dubten en culpar de la crisi editorial al 68% restant que accedeix il·legalment al contingut.

5.

Plans generals de les llibreries. Espais de cafeteria. Taulers d'anuncis.

V.O.:

Per la seva part, les llibreries, s'han vist obligades a adaptar-se o morir. La clau és oferir nous serveis, entre els que destaquen el servei de cafeteria, els tallers, presentacions de llibres o xerrades.

6.

(entrevista Laie o +Bernat: Sobre els serveis que ofereixen el seu públic, com s'han adaptat).

7.

Plans dels llibres exposats.

V.O.:

També és important especialitzar-se en camps concrets del coneixement, destacar com a llibreria de referència en alguna àrea. Cal remarcar que els llibres científics o de contingut universitari representen un 58% del mercat, mentre que les novel·les de ficció només un 17%.

8.

(entrevista Loring Art o Gigamesh: La seva funció com a llibreries especialitzades)

9.

Plans dels aparadors.

V.O.:

Altres canvis inclouen una adaptació en qüestió de disponibilitat: ampliar l'horari d'obertura, o un servei al client més personalitzat, a més de presència a les xarxes.

10.

Clients examinant llibres.

V.O.:

El passat 11 de novembre, dia nacional de les llibreries, Juancho Pons, president de la Confederació Espanyola de Gremis i Associacions de Llibreters celebrava l'estabilització i la disminució del tancament de llibreries. També el llibre electrònic comença a mantenir constant el número de vendes.

11.

Fent servir internet amb la televisió encesa. Tablet i laptop. Finalment tornar a mostrar les llibreries per concloure.

V.O.:

Arran de l'adaptació s'ha establert una convergència i coexistència de mitjans. S'ha parlat molt de la possible desaparició del format en paper, però també es preveia la desaparició de la televisió amb l'arribada d'internet. La realitat és que la demanda de contingut i plataformes de distribució és cada vegada més gran i cal adaptar-se, créixer i evolucionar si no es vol naufragar.

TALL A NEGRE

12.

Credits

Logo universitat.

BIBLIOGRAFIA

<<Saltan las alarmas en el sector editorial español al retroceder 20 años>>. (14 de Juliol de 2014). El País

http://cultura.elpais.com/cultura/2014/07/14/actualidad/1405317133_980091.html

<<Los editores españoles lanzan un SOS>>. (4 de febrer de 2015). El País>

http://cultura.elpais.com/cultura/2015/02/04/actualidad/1423081388_427463.html

Datos Estadísticos. (2014). FGEE.

<http://federacioneditores.org/datos-estadisticos.php>

Estadística de la Producción Editorial 2014. Instituto Nacional de Estadística. (Nota de prensa)

<http://www.ine.es/prensa/np900.pdf>

Estadística de la Edición Española de Libros con ISBN. (2015). Ministerio Español de Cultura y Deporte.

http://www.mcu.es/culturabase/pdf/Estadistica_de_la_Edicion_Espanola_de_Libros_con_ISBN.pdf

Ministerio Español de Cultura y Deporte. (2015). “Comercio Interior del Libro en España”m

<http://www.mecd.gob.es/cultura-mecd/dms/mecd/cultura-mecd/areas-cultura/libro/mc/observatoriolect/redirect/estudios-e-informes/elaborados-por-otras-entidades-con-la-colaboracion-d-el-observatoriolect/industria-editorial/Comercio-Interior-2015.pdf>

Ministerio Español de Cultura y Deporte.(Gener 2016)”El sector del libro en España

2013-2015.“<http://www.mecd.gob.es/dms/mecd/cultura-mecd/areas-cultura/libro/mc/observatoriolect/redirect/destacados/2016/Enero/mundo-libro/InformeSector-Enero2016/El-Sector-de-Libro-en-Espa-a---Enero-2016/El%20Sector%20del%20Libro%20en%20España%20-%20Enero%202016.pdf>

La industria editorial frente al libro electrónico. (Franganillo, Jorge. 2008). *El profesional de la información*, v.17, n. 4, julio-agosto 2008.

<http://franganillo.es/editorial.pdf>

A.6. Ni libros vencedores ni libros vencidos. (Franganillo, Jorge. 2008). *Anuario ThinkEPI 2009, EPI SCP*, pp. 30-33.

<http://franganillo.es/libros.pdf>

EUROPA PRESS, (11 Nov. 2016) “Las librerías celebran su día ‘con mucho optimismo’ al mejorar ventas y estabilizar establecimientos” . *EPCultura*, MADRID.

<http://www.europapress.es/cultura/libros-00132/noticia-librerias-celebran-dia-mucho-optimismo-mejorar-ventas-estabilizar-establecimientos-20161111094444.html>

EFE. (15 de març de 2011) “El lento despertar digital de las editoriales españolas”. ABC (Madrid).

<http://www.abc.es/20110315/cultura-libros/abci-editoriales-libro-electronico-201103151622.html>

TITOLARS EVOLUCIÓ DE LA CRISI

Manrique Sabogal, Winston. (4 de Juliol de 2009) “El Libro también se suma a la Crisis”, El País.

http://elpais.com/diario/2009/07/04/cultura/1246658401_850215.html

Ruiz Mantilla, Jesús. (10 de Novembre de 2010) “La Crisis llena de libros los almacenes”, El País.

http://elpais.com/diario/2010/11/10/cultura/1289343601_850215.html

Manrique Sabogal, Winston. (1 d'Octubre de 2013.) “El mercado del libro en España retrocede una década”, El País.

http://cultura.elpais.com/cultura/2013/10/01/actualidad/1380620119_917242.html

Doria, Sergi. (29 de Novembre de 2012.) “Jorge Herralde: «Padecemos la peor crisis editorial desde los setenta»”, ABC (Barcelona).

<http://www.abc.es/cultura/libros/20121128/abci-jorge-herralde-padecemos-peor-201211271932.html>

